

**Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії **Зайцев Дмитро Олександрович, 1998 року народження, громадянин України** освіта вища: у **2019 році** закінчив **Національну академію внутрішніх справ** за спеціальністю **«Правознавство»** та здобув кваліфікацію юриста (диплом бакалавра). У **2020 році** закінчив **Київський національний університет імені Тараса Шевченка** за спеціальністю **«Право»** та здобув кваліфікацію магістр права.

З липня 2019 року по серпень 2021 року – слідчий слідчого відділення Новоград-Волинський відділу поліції Головного управління Національної поліції в Житомирській області.

З **вересня 2021 року** по теперішній час ад'юнкт денної форми навчання ад'юнктури та докторантури Національної академії внутрішніх справ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму **Національної академії внутрішніх справ**.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом **Національної академії внутрішніх справ** від **«05» травня 2025 року № 648**, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради - **Олени Таран**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ.

Рецензентів - **Олександра Галагана**, кандидата юридичних наук, професора, професора кафедри кримінальної юстиції Національної академії внутрішніх справ;

Ольги Римарчук, кандидата юридичних наук, доцента, професора кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ.

Офіційних опонентів - **Ганни Тетерятник**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ;

Аліни Гаркуші, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

на засіданні **«07» липня 2025 року** прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань **«Право»** **Зайцеву Дмитру Олександровичу** на

підставі публічного захисту дисертації **«Реалізація принципу пропорційності при обмеженні права особи на недоторканність житла чи іншого володіння»** за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в **Національній академії внутрішніх справ, МВС України, м. Київ.**

Науковий керівник – **Оксана Хабло**, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація є одним з перших в Україні комплексних досліджень, що стосуються проблем реалізації принципу пропорційності при обмеженні права особи на недоторканність житла чи іншого володіння. У дисертації сформульовано низку висновків, спрямованих на вдосконалення, нормативного регулювання, правового розуміння і тлумачення, а також практичну реалізацію принципу пропорційності при обмеженні права особи на недоторканність житла чи іншого володіння, які виносяться на захист, зокрема:

вперше обґрунтовано, що принцип пропорційності є окремою гарантією права особи на недоторканність житла чи іншого володіння та вироблено положення щодо його реалізації в правозастосовній діяльності слідчих, прокурорів, адвокатів і суддів, а також нормотворчості;

вперше доведено необхідність розв'язання системної проблеми, яка полягає в неправильному застосуванні слідчими суддями стандартів доведення під час розгляду клопотання про обшук, шляхом реалізації стандарту доведення «достатня підстава», а не «обґрунтована підозра» чи «поза розумним сумнівом», як це здійснюють слідчі судді в переважній більшості випадків;

вперше аргументовано доцільність запровадження в кримінальному процесуальному законодавстві України можливості оскарження ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, а також результатів проведеного обшуку особою, право на недоторканність житла чи іншого володіння якої зазнало обмежень;

вперше запропоновано вдосконалення норм кримінального процесуального законодавства України щодо реалізації принципу пропорційності під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи шляхом фіксування розгляду слідчим суддею клопотання про дозвіл на їх проведення за допомогою аудіо- та відеозапису, з дотриманням вимог режиму секретності, конкретизацією в ухвалі про дозвіл на обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи дій, які можуть здійснювати уповноважені суб'єкти в межах втручання.

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом міністерства освіти та науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора

філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, серед яких 5 статей у виданнях, що включені МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також у 5 тезах доповідей на національних та міжнародних науково-практичних конференціях, семінарах і засіданнях круглих столів. У наукових публікаціях у повній мірі обґрунтовуються отримані наукові результати відповідно до поставленої мети:

1. Зайцев Д. О., Заїка С. О. Генеза принципу пропорційності у системі джерел міжнародного та національного кримінального процесуального права. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2022. № 5. С. 564–567. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/135>.

2. Зайцев Д. О. Проблеми позасудового обмеження права особи на недоторканність житла чи іншого володіння у кримінальному процесі України. *Наукове видання «Юридичний вісник»*. 2022. № 5. С. 290–298. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v5.2022.33>.

3. Zaitsev D. Aspects of the implementation of the principle of proportionality during the execution of a decision on permission to search a person's home or other property. *Legal Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2023. Vol. 13. №. 4. P. 73–82. DOI: <https://doi.org/10.56215/naia-chasopis/4.2023.73>.

4. Зайцев Д. О. Розгляд слідчим суддею клопотання про обшук: проблеми законодавчого регулювання та сучасного правозастосування. *«Право і суспільство»*. 2023. Вип. 6. С. 303–309. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.44>.

5. Зайцев Д. О. Реалізація принципу пропорційності при проведенні огляду в житлі чи іншому володінні особи. *Науковий вісник публічного і приватного права*. 2024. Вип. 6. С. 104–108. URL: <http://nvppp.in.ua/vip/2024/6/20.pdf>.

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Тетерятник Ганна Костянтинівна**, завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ висловила зауваження щодо пропозиції доповнення ст. 240 КПК України положенням, яке передбачає можливість вилучення предметів, вилучених з обігу, під час проведення слідчого експерименту. Зазначено, що така ініціатива не повною мірою відповідає цільовому призначенню цієї слідчої (розшукової) дії, а її реалізація потребує додаткових змін до інших положень КПК України. Крім того, опонент звернула увагу на пропозицію здобувача щодо зміни ч. 7 ст. 223 КПК України в частині участі понятих, зауваживши, що використання терміна «міжособистісні стосунки» може викликати неоднозначність у правозастосуванні, а запропоновані уточнення щодо формального характеру участі понятих не виключають необхідності оцінки кожного випадку судом індивідуально.

Офіційний опонент – кандидат юридичних наук, доцент **Гаркуша Аліна Григорівна**, доцент кафедри кримінального процесу Дніпровського державного

університету внутрішніх справ зауважила, що у роботі часто використовується термін «процесуальне свавілля» в контексті реалізації принципу пропорційності при обмеженні права на недоторканність житла чи іншого володіння, однак відсутнє його нормативне чи авторське визначення, що ускладнює сприйняття критеріїв і проявів цього явища. Окремо звернуто увагу на доцільність включення до дисертації аналізу реалізації принципу пропорційності в зарубіжних правових системах з метою порівняльного узагальнення.

Рецензент – кандидат юридичних наук, професор **Галаган Олександр Іванович**, професор кафедри кримінальної юстиції Національної академії внутрішніх справ, висловив побажання щодо подальшого дослідження окремих аспектів проблематики, порушеної у роботі, зокрема щодо процесуального регулювання обмеження прав особи в умовах воєнного стану, а також поглиблення компаративістського аналізу реалізації принципу пропорційності в зарубіжних юрисдикціях.

Рецензент – кандидат юридичних наук, доцент **Римарчук Ольга Вікторівна**, професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, у своєму виступі озвучила окремі аспекти, що стосуються пропозицій автора щодо вдосконалення регулювання участі понятих під час проведення слідчих (розшукових) дій, зокрема при обшуку, а також запровадження обов'язкової безперервної відеофіксації таких процесуальних дій. Рецензент звернула увагу на складність правозастосування у частині формалізму участі понятих, доцільність чіткого законодавчого врегулювання цього питання та необхідність подальшого обґрунтування технічних, процесуальних і доказових аспектів реалізації обов'язкової відеофіксації.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор **Таран Олена Вікторівна**, завідувач кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ звернула увагу на неоднозначність одного з формулювань наукової новизни, висловивши думку про недоцільність включення до неї положення щодо неправильного застосування слідчими суддями стандартів доведення під час розгляду клопотань про обшук. При цьому зауваження стосувалося виключно структури викладення результатів дослідження та не стосувалося змістовної оцінки відповідної проблематики.

Результати відкритого голосування:

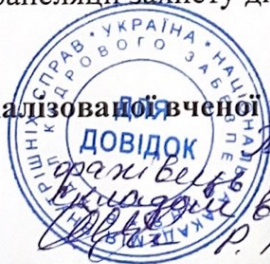
«За» 5 членів ради,
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Зайцеву Дмитру Олександровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю **081 «Право»**

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Олена ТАРАН

*Кієнє засвідчую
підписом
з постійним
відеофіксуванням*
Р. В. Таран